

Олена Віталіївна ПАНУХНИК,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки та фінансів
Тернопільського національного технічного університету
імені Івана Пулюя,
paniuh@yandex.ua

УДК 332.146

МІСЦЕ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ МІКРОРЕГІОНІВ ЯК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ НИЗОВОГО РІВНЯ

Окреслено особливості формування та реалізації політики місцевого розвитку мікрорегіонів. Здійснено аналіз практики інформаційної співпраці місцевих органів державної влади у наданні соціальних послуг громадянам похилого віку. На основі розробленої анкети-питальника проведено опитування респондентів щодо поінформованості громадськості про систему надання соціальних послуг органами місцевої влади та реальну можливість впливу на неї. Визначено інструменти комунікації з громадськістю, які можуть бути використані суб'єктами регулювання розвитку в процесі формування та здійснення місцевої політики. Зазначено, що удосконалення взаємодії органів виконавчої влади з громадськістю відповідно до завдань адміністративної реформи та сучасних вимог щодо прозорості та відкритості вітчизняної інституційної системи вбачається, насамперед, у посиленні вимог до організації та здійснення такої діяльності. Запропоновано заходи з активізації використання інформаційно-комунікативних технологій як передумови успішної реалізації мікрорегіонами напрямів політики місцевого розвитку в умовах динамічного зовнішнього середовища.

Ключові слова: мікрорегіон, територіальна громада, територіальна економічна система, політика місцевого розвитку, зв'язки з громадськістю, комунікаційний процес, інформаційно-комунікативні технології.

© Панухник О. В., 2017

Здійснення процесів, які забезпечують зростання добробуту, покращення якості життя місцевої громади, гарантування безпеки кожної людини, потребують формування відповідних політичних, економічних, соціальних, екологічних передумов. Усунення та нівелювання дії негативних чинників, що накладають відбиток на формування місцевої політики, зменшення диспропорцій територіального розвитку і, як наслідок — забезпечення цілісного, збалансованого, комплексного розвитку мікрорегіонів з соціально-еколого-економічною векторністю та з урахуванням внутрішніх і зовнішніх умов функціонування, посилення ролі мікрорегіонів у власному розвитку і стратегічному плануванні в рамках реформування та децентралізації системи державного управління, уможливить науково обґрунтована постановка питання зв'язків з громадськістю. Концепція реформування місцевого самоврядування також ставить за мету максимальне залучення населення до прийняття управлінських рішень, сприяння розвитку форм демократії участі на місцях.

Серед вітчизняних науковців, які займаються вивченням процесів використання інформаційних ресурсів у муніципальному менеджменті, слід зазначити В. Авер'янова, Г. Атаманчука, М. Баймуратова, С. Білорусова, В. Вакулєнка, Н. Нижника, А. Оболенського та інших. Питання взаємодії з громадськістю розглядалися у працях таких вчених, як І. Альошин, С. Блек, Р. Войтович, О. Молодцов, В. Пила та інших.

Проте у вітчизняній економічній науці бракує ґрунтовних розробок наукового характеру за цією проблематикою та комплексних досліджень щодо можливостей підвищення ефективності використання інформаційно-комунікаційних технологій на місцевому рівні, з'ясування їх ролі як засобу зв'язків з громадськістю. Тому вивчення питання зв'язків з громадськістю в процесі формування та реалізації політики місцевого розвитку мікрорегіонів, а також процесів використання інформаційно-комунікаційних технологій у діяльності органів місцевого самоврядування є важливим актуальним науковим напрямом. Концепцією реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні передбачаються конкретні завдання щодо посилення використання інформаційних ресурсів у діяльності місцевого самоврядування, проте, на наш погляд, зазначені завдання ще не до кінця виконуються на належному рівні.

Метою дослідження є визначення місця зв'язків з громадськістю в процесі формування та реалізації політики місцевого розвитку мікрорегіонів, аналіз особливостей використання інформаційно-комунікативних технологій як важливого інструменту муніципального менеджменту в напрямі залучення громадськості до вирішення проблемних питань розвитку своєї територіальної економічної системи та забезпечення реалізації публічних проектів.

Територіально-спеціалізованими, адміністративно окресленими частинами економіки України є регіони, багатогранний розвиток яких передбачає створення сприятливих умов для життя і благополуччя низових територіальних об'єднань населення.

Мікрорегіонами слід розглядати низові територіальні одиниці, що не мають достатньо великого власного потенціалу, тяжіють до більш потужного центру, формують особливі соціально-еколого-економічні системи. Саме таке функціональне об'єднання дає більші можливості для розвитку кожному з його учасників через досягнення кумулятивного або й синергічного ефекту від спільної акумуляції усіх видів ресурсів.

На мікрорегіони покладено завдання:

— стимулювати розвиток території, яка з об'єктивних причин не може функціонувати в режимі саморозвитку;

— формувати умови для виникнення та функціонування «точок зростання»;
— забезпечувати виконання мікрорегіоном окремих функцій (наприклад, щодо управління комунальним майном; затвердження програми соціально-економічного та культурного розвитку; формування бюджету і контролю за його виконанням; встановлення місцевих податків відповідно до законодавства та ін.).

Різний ресурсний потенціал, наявність виробничих об'єктів як виробничого спрямування, так і сфери послуг, стан довкілля, інфраструктурна мережа тощо зумовлюють неоднаковий статус мікрорегіонів, відмінні регіональні проблеми і відповідно вимагають наукового, диференційованого підходу до формування напрямів регіонального соціально-еколого-економічного розвитку.

Сучасний стан соціально-еколого-економічного розвитку більшості мікрорегіонів України характеризується розбалансованістю, асиметричністю та диспропорційністю характеру такого розвитку, наявними є ознаки проблемності та депресивності.

Типовими і основними проблемами для всіх сфер є:

— суперечливість і недосконалість законодавчої і нормативно-правової бази соціально-еколого-економічного розвитку мікрорегіонів і місцевих громад;

— слабкість місцевої політики щодо забезпечення такого розвитку через це, а також через позиціонування пріоритетності в основному галузевого розвитку;

— недосконалість адміністративного супроводу реалізації політики соціально-еколого-економічного розвитку мікрорегіонів;

— націленість місцевої політики на реагування і виправлення існуючих проблем та відхилень, а не на запобігання їм (через використання стратегічного принципу в управлінні);

— нерозвиненість багатосуб'єктної економіки мікрорегіону та недосконалість системи управління його соціально-еколого-економічним розвитком.

Основоположними постулатами визначення напрямів розвитку мікрорегіонів та пріоритетів їх подальшого соціально-еколого-економічного розвитку повинні стати такі принципи: державно-приватного партнерства, комунікаційний, інтеграційний, партисипативний. Партнерство держави і підприємницького сектора економіки вимагає переміщення центру ваги від позиціонування держави як головного суб'єкта регулювання економіки до посилення партнерських відносин державного і приватного секторів економіки, суспільства. Комунікаційний принцип вимагає використання широкого спектра каналів комунікації (газет, соціальних мереж, сайтів, рекламної продукції тощо) з метою забезпечення відкритості та прозорості роботи місцевих органів влади, інформаційної доступності до діяльності цих органів, громадських структур, інших суб'єктів регулювання муніципального розвитку. Інтеграційний принцип націлений на об'єднання зусиль усіх суб'єктів управління з метою посилення взаємодії елементів системи управління мікрорегіоном. Партисипативний принцип ґрунтується на тому, що місцева громада повинна бути ініціатором проектів і активним учасником їх реалізації. У забезпеченні соціально-еколого-економічного розвитку мікрорегіону наскрізним має бути використання системного та інноваційного підходів. Системний підхід націлений на врахування в процесі ідентифікації векторів розвитку території внутрішніх і зовнішніх факторів впливу, їх стимулюючої чи стримуючої дії. Інноваційний підхід передбачає не тільки стимулювання і підтримку нововведень та проведення інноваційних змін у підприємницькому і некомерційному секторах економіки, а й акумулювання нових знань щодо модернізації муніципального управління. Він спрямований на пошук резервів соціально-еколого-економічного розвитку мікрорегіону та підвищення його конкурентоспроможності з метою

нівелювання зовнішніх загроз, посилення існуючих можливостей територіального утворення й використання його сильних сторін [1].

Здійснення процесів, які забезпечують зростання добробуту, покращення якості життя місцевої громади, гарантування безпеки кожної людини, потребують формування відповідних політичних, економічних, соціальних, екологічних передумов. Створення цих передумов вимагає реалізації дій, які уможливають усунення бар'єрів, які цьому перешкоджають, шляхом:

- по-перше, ідентифікації існуючих проблем;
- по-друге, формування та здійснення місцевої політики;
- по-третє, реалізації рішень та моніторингу і громадського контролю за їх виконанням.

Зовнішній комунікаційний процес (зв'язки з громадськістю) органів державної влади як суб'єктів регулювання розвитку мікрорегіону повинен передбачати формування інформаційно-комунікаційного забезпечення, здійснення інформаційно-рекламної та інструктивної діяльності, реалізацію консультативної діяльності, проведення роз'яснювальної роботи та ін. Інформацію, яка є основою цього комунікаційного процесу, можна розглядати в таких аспектах, як: здобуток громадськості, послугу, політичний інструмент органів влади, управлінську технологію.

Зв'язки з громадськістю повинні відігравати важливу роль у реалізації органами державної влади місцевої політики, оскільки за умови інформування відповідних аудиторій про сутність політичних інструментів, використовуваних цими органами, забезпечують більшу дієвість їх роботи. Наприклад, комунікація як соціальна технологія впливу на громадськість може бути зорієнтована на примус відповідних цільових груп нести відповідальність за порушення, що мають місце в реалізації місцевої соціально-еколого-економічної політики.

Роль комунікаційного процесу полягає у виокремленні проблемних питань, які вимагають вирішення. Важлива роль на цьому етапі повинна відводитись громадським організаціям. Однак сьогодні вплив громадськості на прийняття рішень органами влади є незначним, що обумовлено, головним чином, недосконалою законодавчою і нормативно-правовою базою.

Крім цього, залучення громадськості до вирішення проблемних питань та забезпечення реалізації публічних проєктів потребує формування належного інформаційного забезпечення, низький рівень якого зумовлює ситуацію вкрай низької поінформованості суспільства. Попри це, ґрунтовна інформаційна база для прийняття місцевою владою управлінських рішень щодо розв'язання питань місцевого значення, вимагає не лише збору й систематизації, а й належної інтерпретації необхідних даних, оскільки будь-які управлінські дії органів місцевої влади відображаються в різноманітних аспектах життєдіяльності територіальної громади [2].

З метою підтвердження вищезазначеного, на базі селища міського типу Вишнівець Збарзького району Тернопільської області України (надалі смт Вишнівець) нами було проведено аналіз практики інформаційної співпраці місцевих органів державної влади в наданні соціальних послуг громадянам похилого віку на початку 2016 року (після місцевих виборів і обрання нового селищного голови). Для цього було проведено опитування 100 респондентів, у тому числі громадян похилого віку щодо того, наскільки вони поінформовані про систему надання соціальних послуг та можливості впливу на неї. Це пов'язано з тим, що в Україні стійкою є тенденція до збільшення частки осіб, яким потрібен соціальний захист, призначення соціальної допомоги та надання соціальних послуг. Для нівелювання соціальних ризиків локальна система соціальної допомоги повинна

бути здатна швидко реагувати на потреби людей. Це, у свою чергу, вимагає нестандартних підходів, розширення спектру учасників надання послуг (надавачів послуг), належних інформаційно-комунікативних зв'язків з громадськістю тощо.

Анкета-питальник щодо поінформованості громадськості про систему надання соціальних послуг та реальну можливість впливу на неї, запропонована респондентам, подана в табл. 1.

Розглядаючи можливості впливу на стан соціальної допомоги у смт Вишнівець з боку громадськості та самих осіб похилого віку як потенційних отримувачів соціальної допомоги, нами з'ясовано, якою мірою та звідки вони отримують інформацію про роботу органів місцевої влади та соціальних служб.

Аналіз результатів проведеного нами опитування представників-отримувачів соціальної допомоги засвідчив, що достатньою мірою себе поінформованими про такі можливості вважають 20,0 % респондентів, інформованими недостатньою мірою вважають себе 37,7 % опитаних, а більшість опитаних (або 42,3 %) взагалі не мають такої інформації.

Таблиця 1

**Анкета-питальник щодо поінформованості громадськості
про систему надання соціальних послуг та реальну можливість впливу на неї**

№ з/п	Питання
1.	Звідки, на Вашу думку, жителі селища міського типу Вишнівець одержують інформацію про роботу органів місцевої влади (селищної ради, селищного голови) щодо вирішення питань надання соціальної допомоги? 1) місцеве телебачення; 2) місцеві радіовипуски; 3) місцева преса; 4) оголошення, інформаційно-рекламні щити, біл-борди на території смт Вишнівець; 5) загальні збори, громадські слухання, організовані місцевою владою; 6) зустрічі жителів з місцевими депутатами; 7) систематичні звіти керівників підрозділів селищної ради; 8) розміщення інформації в Інтернеті; 9) інформаційні бюлетені, брошури, що видаються селищною радою; 10) джерело такої інформації взагалі відсутнє.
2.	Як Ви вважаєте, який вплив справляють самі одержувачі соціальної допомоги на ефективність роботи соціальних служб? 1) великий; 2) невеликий; 3) ніякого впливу не справляють.

Продовження табл. 1

3.	Чи доводилося Вам як отримувачам соціальної допомоги особисто брати участь у здійсненні громадського контролю за діяльністю соціальних служб? 1) так; 2) іноді (зрідка); 3) ніколи.
4.	Які по-Вашому заходи треба вжити, щоб підвищити в смт Вишнівець якість надання соціальної допомоги, в тому числі на основі громадського контролю та покращення співпраці громадських структур з соціальними службами?

Примітка: сформовано автором.

Найбільш популярним джерелом інформації про роботу соціальних служб у смт Вишнівець 74,9 % опитаних вважають телебачення. На другому місці (61,0 %) — місцева преса.

Стосовно можливості впливу жителів смт Вишнівець як одержувачів соціальної допомоги на ефективність роботи соціальних служб думка опитуваних виглядає таким чином: 9,2 % опитаних вважають, що цей вплив є значним; 37,1 % — цей вплив незначний; 53,7 % — цього впливу взагалі немає.

На запитання, чи доводилося представникам отримувачів соціальної допомоги особисто брати участь у здійсненні громадського контролю за діяльністю соціальних служб, відповіді респондентів розподілилися таким чином. Часто брали участь у здійсненні громадського контролю діяльності органів влади 8,8 % опитаних. Зрідка долучалися до громадського контролю 21,2 % опитаних і 70,0 % ніколи не долучалися до процедури здійснення громадського контролю. Тобто можна зробити висновок про те, що досвіду і навичок здійснювати громадський контроль за діяльністю соціальних служб у громадськості практично немає.

Найбільшу зацікавленість у нас як організаторів опитування і в самих опитуваних викликало відкрите запитання: яких заходів треба вжити, щоб підвищити якість надання соціальних послуг, у тому числі, на основі громадського контролю та покращення співпраці громадських структур з соціальними службами?

На це запитання нами було отримано низку корисних та слушних пропозицій, які свідчать про реальну зацікавленість більшості опитаних станом справ у сфері надання соціальних послуг та їх бажанням покращити цей стан. Більшість опитаних висловили думку щодо необхідності здійснення роботи з модернізації системи соціальної допомоги в напрямі підвищення її адресності, справедливості, відкритості.

Отже, проведений аналіз практики інформаційної співпраці місцевого органу державної влади в наданні соціальних послуг громадянам похилого віку свідчить про те, що така співпраця здійснюється. Разом з тим у сфері надання соціальних послуг населенню, в тому числі громадянам літнього віку, відсутня єдина інформаційна база та узгоджена діяльність органів місцевого самоврядування, місцевих органів виконавчої влади та неурядових організацій, що унеможливорює ефективне й адресне використання наявних та залучених ресурсів.

Серед інструментів комунікації з громадськістю, які можуть бути використані суб'єктами регулювання розвитку смт Вишнівець на етапі ідентифікації проблем місцевого розвитку, є:

1) пряме надання (передача) інформації місцевими депутатами, органами та посадовими особами місцевого самоврядування населенню (щодо стану реалізації

місцевої політики, розв'язання соціальних, економічних, екологічних проблем). При цьому інформація, що подаватиметься, повинна відповідати таким вимогам:

— прямо стосуватися інтересів територіальної громади та її членів (такі інтереси повинні бути ідентифіковані завдяки проведеним соціологічним опитуванням, здійсненому аналізу звернень громадян);

— мати істотне значення для розвитку територіальної громади смт Вишнівець;

— відігравати значну роль у забезпеченні належної життєдіяльності окремих категорій чи груп населення (приміром, осіб пенсійного віку, молоді);

— бути вичерпною та всеохоплюючою, що дозволить забезпечити адресність звернень громадян і ґрунтовність відповідей запитувачам інформації.

Дані про результати роботи із запитами на публічну інформацію, що надійшли на адресу Вишнівецької селищної ради впродовж 2013–2015 рр., свідчить про те, що мала місце тенденція до зростання кількості запитів протягом цього періоду як у цілому, так і в розрізі джерел її надходження. Так, у порівнянні з 2013 роком, у 2014 та 2015 роках кількість запитів зростає у 2,73 та 3,18 рази відповідно. Стійким зростанням характеризується кількість запитів, які надходили від фізичних осіб (з 17 у 2013 році до 59 та 80 у 2014 та 2015 роках відповідно).

Усі запити впродовж 2013–2015 рр. було розглянуто у встановлений законодавством термін, на інформаційні запити було надано відповіді. На 92 % запитів відповіді надані протягом 5 днів, а кількість відмов становила 3 %.

Аналіз питань, порушених громадянами у зверненнях, доводить, що найбільшу частку серед них зайняли звернення, пов'язані з соціальним захистом громадян.

У 2013–2015 роках здійснювалися несистемні заходи щодо створення системи обліку публічної інформації селищною радою смт Вишнівець. Разом з тим на сьогодні ще не створено цілісної системи обліку публічної інформації, що є істотним недоліком у її роботі.

Моніторинг надання публічної інформації та роботи з публічними запитами селищної ради смт Вишнівець показав, що у 2015 році до цього місцевого органу влади надійшло 2 публічні запити від громадян (фізичних осіб), у яких були порушені питання, котрі чинним законодавством не віднесені до його компетенції. Крім того, з проханням розв'язати проблему або надати консультацію надійшло 7 звернень громадян, у тому числі 5 осіб із цих громадян були на особистому прийомі у селищного голови;

2) презентування (висвітлення) роботи Вишнівецької селищної ради та її Голови в засобах масової інформації (приміром, через щорічні звернення селищного голови до жителів місцевої громади та його публічний письмовий звіт про результати своєї роботи за рік);

3) забезпечення доступу місцевого населення до документів, прийнятих селищною радою, її виконавчим комітетом, а також локальних нормативно-правових актів;

4) формування інформаційного центру селищної ради, де жителі територіальної громади могли б отримати інформацію щодо стану розв'язання питань, котрі стосуються місцевого життя, і які б здійснювали інформаційно-рекламну діяльність, роботу з інформаційними матеріалами (інформаційними бюлетенями, листівками та ін.), забезпечували їх розсилку.

Використання суб'єктами регулювання розвитку смт Вишнівець цих інструментів комунікації з громадськістю дозволить отримати обом сторонам такі переваги:

— дозволить налагодити партнерські відносини між різними місцевими органами державної влади, що є суб'єктами регулювання розвитку смт Вишнівець як мікрорегіону;

— пришвидшить вдосконалення процесу підготовки та прийняття ними рішень через максимально повне відображення в них інтересів територіальної громади і потреб місцевих жителів;

— сприятиме підвищенню громадської активності мешканців смт Вишнівець;

— завдяки зворотному зв'язку, відслідковуванню й оцінці реакції місцевого населення на дії органів місцевого самоврядування система місцевої влади стане більш цілеспрямованою, стратегічно орієнтованою, набуде можливостей як для власного розвитку, так і забезпечення соціально-еколого-економічного розвитку смт Вишнівець як мікрорегіону.

Серед інструментів комунікації з громадськістю, які можуть бути використані суб'єктами регулювання розвитку смт Вишнівець на етапі формування і здійснення місцевої політики, є:

1) проведення публічних зустрічей з представниками засобів масової інформації і преси, обговорення з ними проблемних питань здійснення місцевої політики, роботи органів державної влади як суб'єктів регулювання розвитку смт Вишнівець;

2) активне публічне обговорення проектів законодавчих актів, які врегульовують здійснення місцевої політики (через публікації в газеті чи офіційному виданні селищної ради, оприлюднення на веб-сайті);

3) співпраця з науково-дослідними установами, експертами;

4) створення Інтернет-ресурсу Вишнівецької селищної ради (офіційного сайту);

5) надання консультацій фізичним та юридичним особам, які є учасниками формування і реалізації політики місцевого розвитку і які долучаються до вирішення питань такого розвитку;

6) фіксування (закріплення) у локальних нормативно-правових актах (статуті територіальної громади, регламенті селищної ради) принципу «адаптації інформації для різних категорій населення» (це виключить такі негативні характеристики інформації, як необ'єктивність і неповнота, забезпечить її наближеність до окремого громадянина).

У контексті розгляду функцій комп'ютеризованих інформаційних технологій у розрізі систем, які забезпечують їх виконання, важливим є виокремлення переваг від використання селищною радою смт Вишнівець комунікативних технологій для громадськості. З метою забезпечення надання населенню персоналізованого обслуговування, цей місцевий орган державної влади повинен уможливити доступ до інформації та послуг через єдине інтегроване джерело. Це дозволить місцевій громаді продемонструвати власне ставлення до органів місцевої влади, вказати на свої потреби та очікування. Завдяки цьому місцева громада зможе більш активно брати участь у демократичних процесах, оскільки матиме доступ до публічної інформації цих органів.

Причинами, які зумовлюють значимість і потребу активізації використання інформаційно-комунікативних технологій як передумови успішної реалізації смт Вишнівець як мікрорегіоном напрямів політики місцевого розвитку в умовах динамічного зовнішнього середовища, є:

1) необхідність здійснення внутрішнього електронного документообігу і автоматизації процесу формування баз даних, електронної системи як внутрішнього контролю діяльності (самого органу місцевої влади, його структурних підрозділів, посадових осіб), так і зовнішнього (з боку громадськості);

2) потреба у створенні єдиного реєстру електронних державних послуг, популяризації системи електронного врядування та формуванні у громадян культури споживання електронних послуг;

3) значимість використання комунікативного потенціалу як ресурсу для здійснення функцій, покладених на селищну раду смт Вишнівець державою. Наприклад, основним завданням інформаційної служби цього органу державної влади повинно стати використання комунікативного потенціалу як ресурсу проведення місцевої політики, підготовки і прийняття управлінських рішень, а також підготовки інформаційного базису з метою реалізації публічних проектів [3].

Отже, удосконалення взаємодії органів виконавчої влади з громадськістю відповідно до завдань адміністративної реформи та сучасних вимог щодо прозорості та відкритості вітчизняної інституційної системи вбачається, насамперед, у посиленні вимог до організації та здійснення такої діяльності [4; 5]. Відповідно на порядок денний виходить потреба щодо комплексного визначення механізмів, стандартів та процедур взаємодії органів виконавчої влади з громадськістю включно з:

— єдиними підходами до планування та організації діяльності, у тому числі посилення вимог до формування щорічних планів проведення консультацій з громадськістю у частині їх деталізації, визначення чітких термінів проведення та тематики консультацій;

— механізмом врахування позиції громадськості, зокрема, шляхом посилення ролі громадських рад при органах виконавчої влади при проведенні громадського обговорення проектів нормативно-правових актів;

— механізмом вертикальної та горизонтальної координації між різними органами виконавчої влади, експертно-аналітичного супроводу політики зв'язків з громадськістю та інформаційно-роз'яснювальної роботи серед інститутів громадянського суспільства щодо питань проведення консультацій та способів участі у них;

— правовими наслідками порушення встановлених законодавством процедур консультацій із громадськістю та сприяння розвитку громадянського суспільства, зокрема, щодо проведення обов'язкових консультацій, підготовки та оприлюднення звітів за результатами проведених громадських обговорень щодо врахування пропозицій і зауважень громадськості з обґрунтуванням прийнятого рішення та причин неврахування пропозицій і зауважень [6].

Такий підхід гарантує досягнення бажаного результату щодо посилення спроможності місцевих органів виконавчої влади в налагодженні взаємодії з громадськістю, втілення нових стандартів, принципів та методів діяльності на засадах соціального партнерства [7].

Таким чином, розвиток системи зв'язків із громадськістю в процесі формування та реалізації політики місцевого розвитку мікрорегіонів дасть можливість створити дієвий механізм вирішення багатьох проблем, що виникають у відносинах між інститутами держави та громадянського суспільства, і, насамперед, подолати відчуженість між громадськістю та державою, забезпечити баланс стратегічних і особистих інтересів та соціальну злагоду.

Список використаних джерел

1. *Bogason P.* Postmodern public administration // *The Oxford Handbook of Public Management* / ed. E. Ferlie, L. Lynn, C. Pollitt. Oxford : Oxford University Press, 2005. P. 234–256.
2. Як організувати державну політику сприяння розвитку громадянського суспільства / М. В. Лаціба, О. С. Хмара, А. О. Красносільська [та ін.] ; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. К. : Агентство «Україна», 2011. 224 с.

3. Проект «Діалог влади та громадськості». URL : <http://www.ukrainepublicdialogue.org>.
4. Пила В. І., Захаркевич Н. П. Лідерські якості при доборі кандидатів на вакантні керівні посади в органах державної влади // Управлінське лідерство: виклик сьогодення / за заг. ред. В. В. Толкованова. Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2013. С. 271–280.
5. Пила В. І., Щепанський Е. В. Окремі аспекти оптимізації функцій державного управління в контексті проведення адміністративної реформи // Університетські наукові записки. 2012. № 4. С. 431–438.
6. Взаємодія з громадськістю в умовах реалізації адміністративної реформи. Івано-Франківськ, 2012. 195 с.
7. Пила В. І. Проблеми соціально-економічного розвитку регіонів та шляхи їх подолання // Університетські наукові записки. 2007. № 3. С. 163–166.

Надійшла до редакції 30.11.2016

Панухник Е. В. Место связей с общественностью в процессе формирования и реализации политики местного развития микрорегионов как территориальных экономических систем низового уровня

Очерчены особенности формирования и реализации политики местного развития микрорегионов. Проведен анализ практики информационного сотрудничества местных органов государственной власти касательно предоставления социальных услуг гражданам пожилого возраста. На основе разработанной анкеты-вопросника проведен опрос респондентов по вопросу осведомленности общественности о системе предоставления социальных услуг органами местной власти и реальной возможности влияния на нее. Определены инструменты коммуникации с общественностью, которые могут быть использованы субъектами регулирования развития в процессе формирования и осуществления местной политики. Отмечено, что совершенствование взаимодействия органов исполнительной власти с общественностью в соответствии с задачами административной реформы и современных требований к прозрачности и открытости отечественной институциональной системы следует, прежде всего, в усилении мероприятий по активизации использования информационно-коммуникативных технологий как предпосылки успешной реализации микрорегионами направлений политики местного развития в условиях динамической внешней среды.

Ключевые слова: микрорегион, территориальная община, территориальная экономическая система, политика местного развития, связи с общественностью, коммуникационный процесс, информационно-коммуникативные технологии.

Panukhnyk, O. V. The Public Relations Place in the Process of Policy Formation and Policy Realisation of Microregion's Local Development as Territorial Grassroots Economic Systems

The peculiarities of formation and implementation of micro regions local development is outlined in the article. The author analyzed the information cooperation practice of local authorities in providing social services to elderly people. Based on the designed questionnaire, respondents were interviewed on the question of public awareness about the local authorities' social services system and a real opportunity to influence it. The author determined tools of communication with public, which can be used by the subjects of development regulation in the process of local policy formation and implementation. It is indicated that improvement of cooperation between the executive power and society in accordance with the objectives of administrative reform and modern requirements towards national institutional system transparency and openness is seen primarily in strengthening the requirements towards organization and implementation of such activity. The measures to enhance the use of information and communication technologies as a prerequisite for the successful implementation of microregion's policy of local development in terms of dynamic environment have been proposed.

Keywords: *micro regions, local community, territorial economic system, politics of local development, public relations, communication process, information and communication technologies.*

